

Peter Skautrup Centrets spørgelister – om når jyderne ”fistrer, fister, finstrer” omkring

Maja Demetry Thomasen Holm
Aarhus Universitet

På den anden side af Ringgaden fra Nobelparken i bygning 1910 på Trøjborgvej ligger Peter Skautrup Centret for Jysk Dialektforskning. Det var tidligere kendt som Institut for Jysk Sprog- og Kulturforskning, før det fik status af forskningscenter i 2004. Centret har til opgave, med dets grundlægger Peter Skautrups talemåde (Hansen 2011: 300), at ”redde hvad reddes kan” af information om de jyske dialekter, og dette gøres med et utroligt kildemateriale, der strækker sig over alle de jyske sogne fra ca. årene 1850-1990. Man får lidt en følelse af at være med i en af Pyrus-julekalenderne, når man vandrer rundt i centrets mange rum og snoede gange, hvor en helt central del af kildematerialet er spørgelisterne.

Figur 1. Mapper med spørgelisterne fra Peter Skautrup Centret for Jysk Dialektforskning, okt. 2024.

Motivation for dialektforskning – standardisering og retskrivning

Før jeg går ind i udarbejdelsen af spørgelisternes spørgsmål, skal der lige siges lidt om, hvorfor disse data er vigtige, og hvad de kan fortælle os om jysk sproghistorie. De jyske dialekter var, altså før industrialiseringen, særegen tale adskilt fra naboladialekter i kraft af forskelle i kultur, miljø og omgivelser (jf. fx Hansen & Bøegh 2024b). Standardiseringen af det danske (skrift)sprog gik hurtigt og startede allerede i slutningen af 1800-tallet som resultat af modernisering og en standardiseringsideologi fra hovedstaden (Pedersen 2003, 2009). Rigets centrale styreorganer fik sæde på Sjælland, i København, og blev derfor standard for tale og skrift, og i kraft af det fik vi, som dialektforsker Niels Åge Nielsen i sin tid formulerede det, et sprog, som alle kunne bruge – men vi mistede også sproglig ”rigdom” i form af dialekterne (Nielsen 1959: 10).

Det måske tidligste retskrivningsdirektiv i Danmark var Christian 6.s Latinskoleforordning fra 1739, der erklærede følgende: ”Der skal i alle Skoler være en Skrive-Mester [...] Og skulle Lærerne have agt paa, at Ungdommen vænnes til en god og brugelig Ortographie”. Denne blev senere efterfulgt af Christian 7.s latinskoleforordning fra 1775, hvor det blev anført, at danskundervisningen skulle ”blive det Dansk som Fædernelandets Sprog mægtig, tale og skrive samme rigtig” (Jacobsen 2010: 67-68). Standardiseringen skete altså ikke, fordi jyske dialekter ikke var gode nok som udtryksformer, men fordi der kom en bevægelse udefra. Nutidig standardisering kan desuden tolkes som en sociolingvistisk forandring, da standardiserede træk ikke nødvendigvis er en tilpasning til standarddansk, men et fravalg af dialektal identitet (jf. Maegaard 2020: 5).

Med standardiseringen forsvandt altså nogle af de jyske dialekter og forskellene imellem dem, og det blev derfor vigtigt at kortlægge de dialektale træk, inden det var for sent (se fx Hansen & Bøegh 2024a). Et eksempel på et vigtigt lydligt, dialektalt grænseskel ses mellem nord og syd, hvor der syd for Kongeåen udtales langt \bar{e} , og nord derfra er det lange \bar{e} diftongeret til ie (Nielsen 1959: 51-52). Et andet er den syntaktiske grænse, ”artikelgrænsen” mellem øst og vest, hvor der i vest bruges foranstillet artikel *æ mand* og i øst efterhængt som på rigsdansk *manden* (Jysk Ordbog, Atlaskort K.7.1). Ifølge Peter Skautrup udvikledes de forskellige jyske lydssystemer sig i kraft af

'negative' kriterier, hvor lyde bortfalder, og 'positive' kriterier, hvor nye lyde dukker op, fx i Vest- og Sydjylland blev *ð*-lyd, det bløde *d*, ændret til *r* så *gå-r* (gade) og *mar* (mad), og i Vestjylland kom der stød på *p*, *t* og *k* efter apokope i *kjæ'p* 'kæppe' og *ha't* 'hatte' (Nielsen 1959: 42). De dialektale forskelle er i dag udjævnedes en del i det jyske talesprog grundet den vedvarende standardisering, selvom der stadig findes regionale karaktertræk i dansk talesprog (Pedersen 2003, 2009; Maegaard 2020).

Spørgelisterne

Ud over en utrolig stor båndsamling og en seddelsamling på omtrent 3.1 million sedler, der indeholder alverdens information om jydernes sprogbrug (Hansen et al. 2024), huser centret også et stort arkiv af spørgelister (Svendsen & Bøegh 2022). Spørgelisterne dækker 4-5 vægge fra gulv til loft af mapper, hver med et par hundrede A4-ark, med spørgsmål vedrørende alverdens jyske ord, se figur 1.

Spørgelisterne startede som avisannoncer i jyske lokalaviser med en række spørgsmål til læsernes kendskab og brug af kendte ord (Svendsen & Bøegh 2022: 9). Da centret stadig var Institut for Jysk Sprog- og Kulturforskning udarbejdede institutassistent, senere professor, Niels Åge Nielsen (1913-1986), der i perioden interesserede sig særligt for kostaldens navne på traditionelt jysk, den første "Avisspørgeliste" i 1949, se figur 2, inspireret af svensk dialektforskning (jf. Nielsen 1982: 8-10). Læserne indsendte

Hvad hedder det paa Jysk?

Instituttet for Jysk Sprog- og Kulturforskning, der har tilhuse paa Universitetet i Aarhus, under Ledelse af Professor P. Skautrup, mangler Oplysninger om en Række jyske Benævnelser for følgende:

1. Hvad kaldtes Gaardens Beboelseslænge (Sals, Raaling, Indhus)? - 2. Kostalden (Nøs, Kjørræs, Kohus, Kræhus, Fæhus, Fæstald)? - 3. Hestestalden (Stald)? - 4. Pinden i Hønehuset (Rik, Rane, Raane, Hjalld)? - 5. Hvad kaldtes Faaret, naar det første Gang havde Lam (Gimmer, Ungfaar, Læmmefaar)? - 6. Hvad kaldtes Vædderen (Vædder, Buk, Ronnevædder)? - 7. Kastreret Vædder (Bede, Gjældvædder)? - 8. Hunlam (Aalam, Gimmerlam)? - 9. Halvkastreret Hest (Klaphingst, Vrænnik, Halvkod, Urhingst, Halvtig, Hyling, Vrinsker)? - 10. Andrik (Andrækker, Drage)? - 11. Hvordan kaldte (lokkede) man paa Heste; Føl (Fylle, Løf); Køer (Bos); Kalve (Kip); Faar (Mække); Lam; Geder; Svin; Hunde; Katte; Killinger; Høns (Putte Pylle, Tippe); Kyllinger; Ænder (Rap, Wak, Brikke, Bikke, Pille); Gæs?

Ordene i Parentes er Forslag til Iljælp for evt. Meddelere. Det bedes nøje oplyst, i hvilket Sogn Ordene blev brugt. Evt. Meddelere bedes notere Fødeaar og -sted, samt hvor længe de har boet i Fødesognet, endvidere hvilke Ord der er gamle og evt. gaaet af Brug, og sende det til Professor Skautrup.

Figur 2. Første avisspørgeliste 21/4-1949 i Silkeborg Avis (Nielsen 1982: 10).

flittigt deres besvarelser i brevform direkte til Peter Skautrup, på centrets postregning, og disse breve er stadig en del af arkivet i dag. Med tiden fik instituttet, i dag centret, en hel del faste meddelere, der var interesserede i at dele ud af deres ordforråd, og spørgelisterne blev til skematiserede lister, hvor meddelerne direkte kunne skrive deres svar ved siden af hvert spørgsmål, se figur 4. Mapperne er sorteret alfabetisk fra A-Å til dobbeltnoteret AA-AA helt frem til DØ, hver med lister af omkring 10-60 spørgsmål, ca. 2-3 ark, besvaret af én meddeler ad gangen. Hver spørgeliste har fra 200-700 besvarelser, fx spørgeliste AU, der består af 18 mapper – altså et kæmpe materiale. Spørgelisterne, sammen med det øvrige arkiv, giver materiale til en godt gennemarbejdet ordbog over jydernes brug af traditionelle dialektord, der i øjeblikket er nået godt ind i redaktionen af bogstavet ”L”. Desuden er hver besvarelse tilknyttet et sognenummer mellem 1173 Vendsyssel i nord, 3470 Nordtyskland og 351-355 på Samsø, så hvert ord bliver redegjort for i dets regionale realisering.

Jeg var så heldig at have få lov til at få fingrene i én af disse mange mange spørgelister – altså, først efter jeg lige havde indskrevet de over 200 snirklede håndskrevne jysk-stavede besvarelser i centrets database, for der er stadig et digitaliseringsarbejde i gang af listerne. Det er den første og, indtil videre, eneste spørgeliste jeg har haft fingrene i, men ikke desto mindre er indholdet spændende.

Dialektforskningens metoder – brug af informantspørgeskemaer

Det er helt centralt for dialektologien, altså den videnskab, der beskæftiger sig med dialekter, at udarbejde dialektgeografiske kort baseret på fx forskelle i ordforråd og udtale (Hansen & Bøegh 2024a, b). De dialektografiske kort angiver dialektgrænser baseret på sproglige forskelle mellem egne, og alt efter hvilket sprogligt træk der undersøges, kan grænserne indtegnes forskelligt. Der er en del fordele ved at udføre dialektforskning med udsendte spørgelister, som er en indirekte undersøgelsesmetode til forskel fra direkte metoder som fx kvalitative interviews (jf. Keymeulen 2018: 50). Et nøgleord for indirekte metoder er ’dækning’ både geografisk, tidsligt og i forhold til informant-sampling. Der blev sendt 190 forskellige spørgelister ud til hele Jylland over en periode på 65 år (Svendsen & Bøegh 2022: 10), hvilket har givet et rigt leksikografisk materiale. Dette er specielt godt,

når det er begrænset, hvor lang tid det har været muligt at indsamle den mængde jyske dialektale træk.

Det var selvsagt vigtigt at formulere spørgelistespørgsmålene med omtanke. Spørgelisterne blev udviklet både med interesse for jysk sprog og kultur. Derfor er listerne udviklet med tematiske spørgsmål om fx bondeliv, avl og madlavning. Spørgsmålene er formuleret dels som det, der kaldes semasiologiske spørgsmål, altså hvor der spørges til ords betydning: ”Hvad betyder ordet X, og hvad kaldes det?”. Andre er formuleret som onomasiologiske spørgsmål, hvor der spørges til hvilke ord, der bruges om en betydning: ”Hvordan udtrykker du det når X?” (jf. Keymeulen 2018: 51-52). Spørgsmål 13 i spørgeliste DH er et semasiologisk et af slagsen, formuleret som et åbent spørgsmål: ”Kendes i Deres dialekt ordet *fiestre* eller *finstre* [...]”, efterfulgt af to eksempler på, hvordan man så kunne udtrykke dette. Det kunne selvfølgelig påvirke svarene, men nok ikke i en sådan grad, at det står i vejen for alternative fortolkninger, hvilket flere meddelere også giver. Spørgsmål 14 i spørgeliste DH er et eksempel på begge typer, se figur 3, med et onomasiologiske spørgsmål i begyndelsen: ”Har man i Deres dialekt en særlig betegnelse for, at brød [...] er fugtigt og frisk”, hvor der spørges efter kvaliteten eller egenskaberne.

14. Har man i Deres dialekt en særlig betegnelse for, at brød (vist især skærekage) er fugtig og frisk (modsat tør)?
Kunne man fx om en sådan kage sige, at den var sown eller vych. De to ord kender vi fra henholdsvis Vest- og Sønderjylland, men der bruges nok andre ord i andre egne. Giv eksempel på brugen af det ord, man har anvendt på Deres egn.

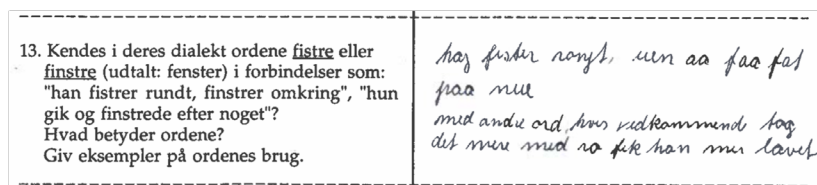
Figur 3. Udklip fra spørgsmål 14, spørgeliste DH.

Dette er så efterfulgt af et semasiologisk spørgsmål: ”Kunne man fx om en sådan kage sige [...] *sown* eller *vych*”, hvor der spørges til betydningen af ord. Der er naturligvis også visse ulemper med indirekte datasamling af denne type, fx kan der være problemer med fortolkning af svarene, spørgsmålene kan blive misforstået, og typisk

vil en meddeler ikke bruge lige så lang tid på at svare på et spørgeskema, som de vil bruge i et kvalitativt interview, hvor en forsker er til stede (Chambers 2018: 274). Til gengæld kan meddeleren tage sig god tid til at svare uden at have en ivrig forskers øjne til at hvile på sig.

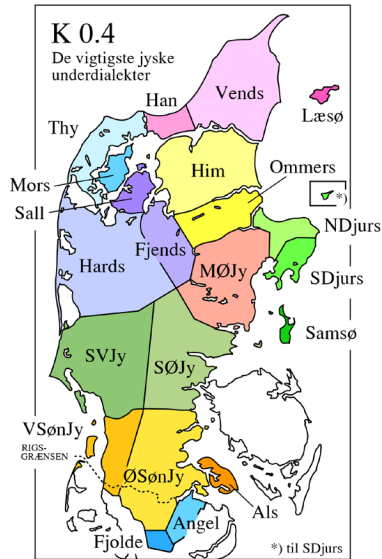
At ”fistre, fiste, finstre” omkring på jysk – et nedslag i spørgeliste DH 13

Spørgeliste DH, spørgsmål 13, udsendt i januar 1996, omhandler verbet, på skrift, <fistre> *fistør* og dets varianter <fiste> *fistø* og <finstre> *fenstør* og meddelernes kendskab til og realisering af verbet. Verbet er intransitivt, dvs. det kan kun forbindes med et nominalt led via en præposition, fx *fistre med/til/omkring noget*, og det kan i dets mest brugte form oversættes til *fare omkring* (se Jysk Ordbog). Overordnet har meddelerne samme konnotationer til ordleddene med mange af de samme formuleringer, såsom *fistre omkring planløst/rastløst*, *finstre rundt uden gøremål*, som eksemplet i figur 4 fra sogn 1229, Dronninglund, Nordjylland: ”[H]aj fister ronjt, uen aa faa fat paa nue med andre ord, hvis vedkommende tog det mere med ro fik han mer lavet”, retskrevet: Han fister rundt uden at få fat på noget [...].

Figur 4. Udklip af en af besvarelserne til spørgeliste DH 13: ”haj fister ronjt ...” 1229 Dronninglund, Nordjylland.

Denne betydning af ordet går igen i hele Jylland med en anelse variation og bruges nærmest synonymt med ordet *vimse* og forbindelsen *vimse omkring*. I Sydvestjylland og Sønderjylland (SVJy og SønJy, se figur 5) forstås ordet også mere specifikt som at sysle/pusle med småting. Ordet bruges også i betydningen ’at lede efter noget’ i både nord og syd: fx i Fjelstrup sogn, Sydøstjylland (SØJy): ”Måske søgende el.lign. ”Va gåe do å fistre etter?”; i Tistrup sogn, Sydvestjylland (SVJy): ”Ja, hon fisteret rondt o ljet etter hind breller” og i Gislum

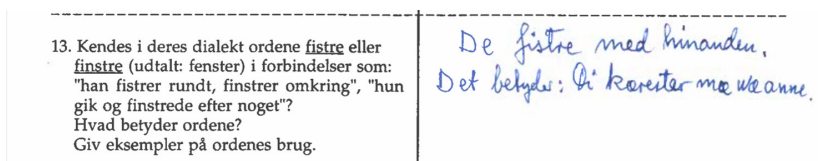

Figur 5. Atlaskort K 0.4: Sekundære dialektområder (Jysk ordbog.dk).

sgn, Himmerland: ”Hva go do aa fisterer ront efter. Det betyder [...] hvad leder du efter”. Om betydningen skriver meddelejerne også, at man ’ligner en der foretager sig noget uden betydning’ eller at man ’så ud som om at have travlt’ eller endda at man ’småpjækker’. Ordet har altså en bred betydning og stor kreativitet med samme rastløse/nyttesløse mood. Blandt de ord, der bruges synonymt, er: *lede/undersøge, vimse/fimse, pusle, rende* (fx på besøg), *fare, lure* (efter en pige), *filne, liste/luske, sladre* m.fl. (Jysk Ordbog).

Nogle betydninger er dog særlige for mindre områder. Spredt i Nordjylland, Nordøstjylland og Djurs, og optegnet sporadisk i Midtvestjylland og Sydjylland, bruges *det fister* og nominalt *fisterværk* om støvregn og mildt snefald – *det er bare noget fisterværk*. Som jeg arbejdede mig igennem sognenumrene fra nord til syd, begyndte meddelejerne omkring sogn 3031 (Fjeldstrup i Sønderjylland) også at bruge ordet synonymt med ’at kæreste med’, dvs. verbalt brug af ordet *kæreste*, altså ’at flirte/rende/kysse med nogen’. Herfra og længere sydpå skriver meddelejerne ofte to betydninger: ’rastløs faren omkring’ og ’kæresteri’, begge realiseret lidt forskelligt. Der er igen tale om en mindre del af meddelejerne, men området er ret klart afgrænset med en

enkelt afstikker i Gjern sogn, Midtøstjylland (MØJy): ”Han fistre møj rund nede ved bageren. Det er nok pigen?”, hvor *fistre* her måske bare betyder ’render’, men med det formål at flirte/kæreste med. I Burkal sogn, Østsønderjylland (ØSønJy), skrives ”De fistre med hinanden. Det betyder: Di kærester mæ wæanne”, se figur 6, her bruges *fistre med* synonymt med *kæreste med*. I Felsted sogn, Østsønderjylland (ØSønJy), er der én, der bruger *fistre* synonymt med *at flirte*: ”Han fistre (flirter) mæ æ Piche” og i Bov sogn, Østsønderjylland syd (ØSønJy-S): ”Han fistre rundt ædde en bestemt pige [...]” med præpositionen *ædde* = *efter*, og der findes sikkert andre varianter også. Når spørgelisterne lykkes med at vise, hvordan et ord og dets betydning ændrer sig på tværs af de dialektale grænser, siger det igen noget om, hvor omfattende materialet er på Peter Skautrup Centret.

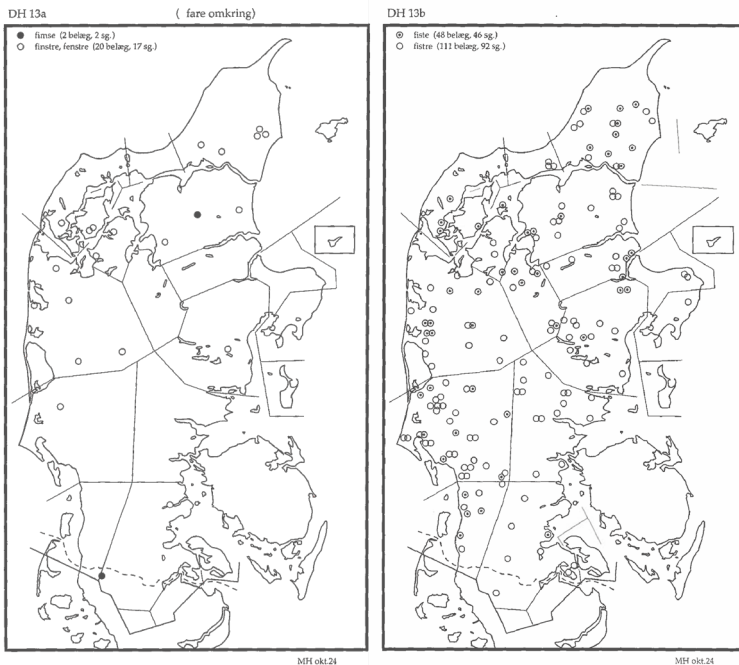
Figur 6. Udklip af en af besvarelserne til spørgeliste DH 13: ”Di kærester mæ wæanne”, 3135, Burkal, Sønderjylland.

I øvrigt blev det hurtigt tydeligt, at ordet i flere tilfælde har en vis kønsbias. Generelt bruges verbet både om kvinder og mænd som subjekt, men der er dog forskel i hvordan det bruges for hvert køn. I en håndfuld tilfælde nordpå tog substantivet *støveklud* plads i præpositionsled efter præpositionen med og altid med feminint subjekt hun – stadig med samme rastløse og nyttesløse betydning: ’hun finstrede planløst rundt med en støveklud, selvom det intet gavnede’. Det eneste objekt, der bliver brugt i dette præpositionsled, er *støveklud*, altså *at fistre, finstre, fenstre med en støveklud*, men da det er en lille håndfuld meddelere i et koncentreret område, der bruger det sådan, vil jeg betragte det som et særegent træk. Samtidigt bruges ordet, som nævnt, ofte synonymt med *vimse*, som måske i højere grad har en gennemgående kønsbias til feminint subjekt. Én meddeler fra Hals sogn, Vendsyssel, skriver: ”Det er nok mest en ”hun” der fister rundt”, men generelt giver meddelerne dog *fistre, fister, finstre* nogenlunde

ligeligt fordelt kvindeligt og mandligt subjekt. Når han, til gengæld, er subjekt, bruges verbet ofte uden en forbindelse til et andet nominalled som i den typiske betydning 'han/hun fistrerede planløst rundt uden at få noget bestilt', ellers er det, som nævnt ovenfor i særtilfælde som "han fistrer mæ æ Piche". I tillæg til det bruges verbet om kvinder også synonymt med *vimse*, om rengøring og om kaffebesøg som i Vester-Hassing sogn, Vendsyssel: "Hun kan også fister rundt til alle de kaffe-komsammender hun kan komme til", men det sidste eksempel her er dog ikke hyppigt. Det er spændende at se det sproglige aftryk af kønsnormer, og specielt at flere meddelere vælger nøjagtigt samme formuleringer til et nogenlunde bredt spørgsmål.

Skriftlig notation af udtalen

Den lydlige realisering, så godt som den nu kan tolkes ud fra de her skriftlige besvarelser, mellem 'fistre' *fistår*, 'fiste' *fistå*, 'finstre' *fenstår* er nogenlunde ligeligt fordelt gennem Jylland, se figur 7.

Figur 7. Kort over realiseringer af *finstre*, *fenstre* og *fimse*, DH 13a, og *fistre*, *fister*, DH 13b.

Det ville være rigtig spændende at gå på opdagelse efter ordet i centrets massive båndsamling på over 1000 optagelser fra årene 1960-1990 (se Goldshtein & Puggaard 2019). Selvom det er spændende at læse meddelernes skriftlige gengivelse af deres talesprog, så gengiver det oftest ikke den reelle udtale af ordet.

Båndene ville nok give et helt andet billede med mange flere udtalemåder, hvor der forekommer jyske lydlig træk som apokope (hvor ubetonede endelser hugges af), forskelle i artikelbrug (foranstillet og efterstillet artikelbrug) og enklisestød (hvor der bliver indskudt et stød, når et trykstærkt ord, der slutter med en kort stavelse, smelter sammen med et tryksvagt ord fx *tag den* bliver til *ta'en*. *Fistre* m.m. er dog ikke det mest produktive ord, så det er ikke sikkert, at særlig mange af båndene indeholder ordet. Den hyppigste realisering, på skrift, er dog *fistre*, med bøjninger fx *fistrer*, *fistrede*, og den udtale er spredt rimelig jævnt over halvøen, se figur 7, DH 13b. Udtaleformen *fiste* forekommer spredt i hele Jylland, bortset fra et større sammenhængende område i Sydøstjylland og Øst-Sønderjylland, med undtagelse af et enkelt tilfælde i Løjt Kirkeby, Østøstjylland (ØSønJy). I Midtøstjylland (MØJy) og på Djurs bruges *fiste* også kun i enkelte tilfælde, så man må sige, at ordet i den form er mere vest- og nordjysk. På kort DH 13a lader det til, at det kun er Midtvestjylland (Hards), Nordvestjylland (Salling, Mors, Thy og Hanherred) og Nordjylland (Himmerland og Vendsyssel), der har variationen *finstre*, *fenstre* med en enkelt afstikker i Midtøstjylland (MØJy). Den er ikke særlig hyppig, men det er trods alt nok til at sige at *finstre/fenstre*-realiseringen er midtvest- og nordjysk. Så er der også realiseringen *fimse*, som der kun er to tilfælde af, ét i nord og ét i syd. I Humtrup sogn, Vestsønderjylland (VSønJy) har en meddeler skrevet: ”Hun gik og fimsede rund, som om hun søcht naue”. Dette virker meget som en sammensmeltning af *fistre* og dets hyppigste synonym *vimse*, og udtrykker deres tilknytning. Så ifølge meddelernes skriftlige besvarelser udtaler de, på daværende tidspunkt, verbet som *fistre* i hele Jylland, *fiste* i vest og nord, *finstre* og *fenstre* sporadisk i midtvest og nord, og et enkeltstående tilfælde af *fimse* i nord og syd.

Afrunding

Peter Skautrup Centret For Jysk Dialektforskning rummer et spændende og omfattende materiale om de jyske dialekter, og jeg har her specifikt valgt at sætte fokus på spørgelisterne og deres dækning af Jylland. Jeg har til denne artikel kun haft fingrene i mindre end en milliontedel af arkivets indhold, spørgeliste DH13, og meget mere, end hvad jeg har inkluderet her, kan sikkert siges om, når jyderne *fistrer*, *fister*, *finstrer* omkring. Der er meget mere at undersøge i forbindelse med traditionelt jysk talesprog, om det så er med et retrospektivt blik på sproglige træk hos tidligere tiders meddelere, eller om det handler om at følge udviklingen af jysk talesproglig variation i nutiden.

Spørgelisterne har nået imponerende bredt ud over den jyske halvø med svar fra omtrent 4000 meddelere. I dag har vi mulighed for hurtigt og effektivt at nå ud via sociale medier, hvor folk i stigende grad deler deres opfattelser af og eksempler fra deres regionale tale i forskellige digitale grupper og fora. Der er flere spændende metodiske overvejelser, der skal gøres for at fortsætte et dialektologisk arbejde på internettet, men bestemt med potentiale. Men da vi nok vil opleve en udtyndet version af jysk på internettet, eftersom vi i dag nok har det mest homogene sprogsamfund i Europa (Pedersen 2003), er det opmuntrende, at meget viden om de jyske dialekter er bevaret i arkivet på Peter Skautrup Centret.

Litteratur

- Bødker, J. K. 2022. Jeppe Aakjærs brug af dialekten i Vredens børn. *Ord & Sag* 42. 45-52.
- Chambers, J.K. 2018. The Dialect Surveys. Boberg, C., Nerbonne, J., & Watt, D. (red.), *The handbook of dialectology*. Hoboken: John Wiley & Sons. 268-283.
- Goldstein, Y. & Puggard, R. 2019. Overblik over danske dialektoptagelser. *Ord & Sag* 39. 18-28.
- Hansen, I. S. 2003. Dialekt på skrift – Jens Thises vendelbomål. *Ord & Sag* 23. 21-31.

- Hansen, I. S. 2011. Livslange indsatser– om arbejdet hen imod Jysk Ordbog. T. Arboe & I. S. Hansen (red.), *Jysk, omål, rigsdansk mv.: Studier i dansk sprog med sideblik til nordisk og tysk: Festskrift til Viggo Sørensen og Ove Rasmussen*. Aarhus: Peter Skautrup Centret for Jysk Dialektforskning. 299-316.
- Hansen, I. S. 2019. Dialektalt skriftsprog: Rikke Thomsens Mojn Når Vi Komme. *Ord & Sag* 39. 38-45.
- Hansen, I. S. 2022. [ˈjysg]. *Tænkepause 100*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
- Hansen, I. S. & Bøegh, K. F. 2024a. Dialekt. Agger, G., Kristensen, N. N., Jauert, P. & Schrøder, K. (red.), *Medie- og kommunikationsleksikon*. Frederiksberg: Samfundslitteratur. <https://medieogkommunikationsleksikon.dk/dialekt/> (24/10/24).
- Hansen, I. S. & Bøegh, K. F. 2024b. Metoder i dialektforskning. I Agger, G., Kristensen, N. N., Jauert, P. & Schrøder, K. (red.), *Medie- og kommunikationsleksikon*. Frederiksberg: Samfundslitteratur. <https://medieogkommunikationsleksikon.dk/metoder-i-dialektforskning/> (sidst tilgået 24/10/24).
- Hansen, I. S., Svendsen, M. M. & Bøegh, K. F. 2024. Digitalisering af Jysk Ordbogs seddelsamling. I Holmer, L., Horn, G., Landqvist, H., Nilsson, P., Nordgren, E. & Sköldbog E. (red.), *Nordiska studier i lexikografi 16: Rapport från 16:e konferensen om lexikografi i Norden – Lund 27-29 april 2022*. Lund, Göteborg: Nordiska föreningen för lexikografi. 99-112.
- Jacobsen, H. G. 2010. *Ret og Skrift: Officiel dansk retskrivning 1739-2005* 1. Odense: Syddansk Universitetsforlag.
- Jysk Ordbog. www.jyskordbog.dk. (sidst tilgået 02/12/24).
- Keymeulen, J. V. 2018. The Dialect Dictionary. Boberg, C., Nerbonne, J., & Watt, D. (red.), *The handbook of dialectology*. Hoboken: John Wiley & Sons. 39-56.
- Maegaard, M. 2020. Introduction: Standardization as Sociolinguistic Change. Maegaard, M., Monka, M., Köhler, K. M. & Candefors, A. S. (red.), *Standardization as Sociolinguistic Change: A Transversal Study of Three Traditional Dialect Areas*. New York, London: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Nielsen, N. Å. 1959. *De Jyske Dialekter*. København: Gyldendal.
- Nielsen, N. Å. 1982. Sådan Startede Det. *Ord & Sag* 2. 7-11.

Peter Skautrup Centrets spørgelister

- Pedersen, I. L. 2003. Traditional dialects of Danish and the de-dialectization 1900–2000. *International Journal of the Sociology of Language* 159. 9-28
- Pedersen, I. L. 2009. 500 års landbohistorie spejlet i talesproget – De danske dialekters død i fire akter. *Landbohistorisk tidsskrift* 6(2). 41-70.
- Peter Skautrup Centret for Jysk Dialektforskning. 2024. www.jysk.au.dk (sidst tilgået 07/10/24).
- Poulsen, M. 2000. Te Mar'ken i Holsbrow. *Ord & Sag* 19. 29-42.
- På godt jysk – podcast. 2022. 1.01: En fortælling fra Aulum. <https://jysk.au.dk/jyske-dialekter/paa-godt-jysk-podcast-og-sprogblog/podcastarkiv> (sidst tilgået 07/10/24).
- Skjelborg, Åge. 1967. (revideret afskrift). *Topografisk Ordning af Danmarks Egne med Alfabetisk Nøgle*. København: Dansk Folkemindesamling.
- Svendsen, M. M. & Bøegh, K. F. 2022. 90-årsfødselsdagen – jysk dialektforskning i Århus fra 1932 og til i dag. *Ord & Sag* 42. 4-13.
- Sørensen, V. 2007. Når forfatterne skriver jysk. *Ord & Sag* 27. 44-61.